

Sygn. akt III U 163/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2020r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 lutego 2020r. w Suwałkach

sprawy **K. M. (1)**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

w związku z odwołaniem K. M. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 31 grudnia 2019 r. znak (...)

- 1. oddala odwołanie;**
- 2. odstępuje od obciążania K. M. (1) kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.**

Sygn. akt III U 163/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 31.12.2019r., wykonując wyrok Sądu z dnia 7.11.2019r., sygn. akt III U 502/19, odmówił K. M. (2) prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury powszechnej na podstawie art. 114 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r., poz. 1270 ze zm. zwanej dalej ustawą emerytalną), z zastosowaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019r. sygn.. akt P 20/16.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do świadczenia lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczenia lub na ich wysokość.

Wskazał też przy tym, że stosując obecnie uchylony już przepis art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, w chwili wydawania decyzji, której dotyczy skarga o wznowienie postępowania – zastosował go prawidłowo. Przepis wówczas obowiązywał, a organ rentowy nie dopuścił się w tym zakresie uchybień przepisom prawa materialnego i procesowego.

W związku zaś z tym, że nie przedłożono nowych dowodów, ani nie ujawniono nowych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji przyznającej emeryturę powszechną Zakład odmówił ponownego obliczenia emerytury.

W odwołaniu od tej decyzji K. M. (1) zarzuciła jej całkowicie dowolne ustalenie, że brak jest podstaw do ponownego przeliczenia jej świadczenia i wniosła o ponowne przeliczenie należnego jej świadczenia, ewentualnie zobowiązanie ZUS do wykonania tego. Uważała zaskarżoną decyzję za błędną i całkowicie dowolną, wskazując, że w zasadzie nie zawierała uzasadnienia i stąd nie wie co organ rentowy ma na myśli pisząc, że nie przedłożyła nowych dokumentów i nie powołała nowych faktów.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację z zaskarżonej decyzji, a nadto wskazując, że stoi na stanowisku, że podnoszony w odwołaniu przepis art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, albowiem to przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, w szczególności art. 145 § 1, art. 145a, art. 146 § 1 oraz art. 151 § 2, stanowią podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji i ponownego rozstrzygnięcia w sprawie.

Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie przewidują bowiem możliwości wznowienia postępowania przed organem rentowym na skutek wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny, stwierdzającego niezgodność aktu normatywnego

z Konstytucją RP. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego stanowi samodzielną i szczególną podstawę wznowienia postępowania, wymienioną w przepisach regulujących postępowanie zarówno sądowe (art. 401¹ kpc i art. 540 §2 kpc), jak i administracyjne (art. 145a kpa).

W myśl też art. 124 ustawy emerytalnej w postępowaniu w sprawach o świadczenia, określne w ustawie, stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej. Zatem stosownie do treści art. 180 kpa w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, przewidujące możliwość wznowienia postępowania na skutek wydania wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Tymczasem stosownie do art. 146 § 1 kpa uchylenie decyzji wskutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego została wydana decyzja nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło 5 lat. Termin pięcioletni ma charakter materialny, a to oznacza, że jego upływ powoduje, że decyzja ostateczna nie może być uchylona, mimo iż została wodna z naruszeniem prawa. Tym samym upływ przedawnienia, zawarty w art. 146 § 1 kpa, oznacza bezwzględny zakaz merytorycznego orzekania w sprawie (tak wyrok WSA w Poznaniu z dnia 6.12.2012r., IV SA/Po 1014/12, publikacja Lex: nr 1235410; wyrok WSA w Poznaniu z dnia 7.02.2019r., II SA/Po 889/18, publikacja Lex: 2624795).

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania za uzasadnione uznać nie można.

Nie można mianowicie uznać aby zaszyły przesłanki określone art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej. W tym zaś tylko zakresie zaskarżona decyzja była przedmiotem rozstrzygnięcia na skutek punktu 2 prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego

w Suwałkach z dnia 7.11.2019r. sygn. akt III U 502/19, zgodnie z którym przekazano Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do rozpoznania w trybie art. 114 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2018r., poz. 1270 ze zm.) wniosek K. M. (1), który wpłynął do organu rentowego 24.04.2019r. o przeliczenie emerytury, z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019r. sygn. akt P 20/16.

Zgodnie z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub

z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli:

- 1) po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość;
- 2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;
- 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie;
- 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;
- 6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

Żadna z tych okoliczności w sprawie nie zachodzi.

Odpadają z całą pewnością przesłanki określone w pkt 2, 3, 4 i 5 art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej. Trudno też uważać aby zachodziły przesłanki określone w pkt 1 i 6 art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej. Brak jest bowiem nowych dowodów bądź nowych okoliczności istniejących przed wydaniem zaskarżonej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń. Nie można też uznać aby zachodził błąd ze strony organu rentowego. Gdyby bowiem tak uznać to za błędy ustawodawcy należałoby obciążyć organ rentowy, który nie jest niczemu winny i nie powinien ponosić odpowiedzialności za ustawodawcę. Organ rentowy, tak jak na to wskazał w odpowiedzi na odwołanie, musiał stosować wprost obowiązujący go wówczas przepis art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej. Nie musiał go w żaden sposób interpretować i dokonywać jego wykładni. Nie wymagał bowiem żadnej interpretacji ani wykładni. Był jasny do stosowania i bez wątpliwości, co do jego rozumienia.

Odnosząc się zaś do przesłanki ujawnienia nowej okoliczności istniejącej przed wydaniem decyzji to wskazać należy, że stan prawny ukształtowany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6.03.2019r. nie jest nową okolicznością, która istniała przed wydaniem decyzji. Nowa okoliczność odnosi się wszakże do stanu faktycznego, a nie stanu prawnego, który mógł być niezgodny z Konstytucją. Inna tego interpretacja byłaby nadinterpretacją wykładni przepisu art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej. Prowadziłaby do zastępowania ustawodawcy w tworzeniu prawa, a tym samym regulowaniu stosunków prawnych i społecznych. Sąd zaś nie ma do tego uprawnień i winien ściśle stosować literę prawa. Sąd nie może tworzyć prawa. Nie może zastępować ustawodawcy w jego zaniechaniach i błędach.

Poza tym trzeba wskazać, że to ustawodawca godzi się na takie, a nie inne rozwiązanie prawne. Jeżeli ich nie zmieni obowiązkiem Sadu jest ich stosowanie. Skoro więc nie można było, na skutek przepisów kodeksu postępowania administracyjnego (kpa), na które wskazał organ rentowy, wznowić postępowania w sprawie przyznania odwołującej się emerytury decyzją z dnia 17.05.2014r., to nie można tego uczynić po przez art. 114 ust. 1 pkt 1 i 6 ustawy emerytalnej. Sąd Najwyższy jednoznacznie wypowiedział się w kwestii wznowienia postępowania w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego (powołana przez organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5.06.2003r. III UZP 5/03). Ostatnio potwierdził to postanowieniem z dnia 23.08.2018r. I UK 355/17 wskazując, że przepis art. 190 ust. 4 Konstytucji wyraźnie odsyła w przypadku w nim określonym do przepisów określających zasady i tryb wznowienia postępowania (stanowi ten przepis art. 190 ust. 4 Konstytucji, że orzeczenie Trybunału o niezgodności z Konstytucją aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania). Tymczasem instytucja przewidziana w art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.) nie jest wznowieniem postępowania sensu stricto, lecz co najwyżej „swoistym wznowieniem postępowania”, ma

szerszy charakter niż wznowienie postępowania i nieco odmienne od niego przesłanki. Z istoty swej służy też innym celom, pozwalając ponownie ustalić prawo do świadczeń emerytalno-rentowych lub ich wysokości przy wykorzystaniu mniej rygorystycznych podstaw niż określone w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego podstawy wznowienia takiego postępowania. Nie jest też ograniczona jakimkolwiek terminem. Co jednak szczególnie istotne, orzeczenie, o którym mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji, stanowi samodzielną i szczególną podstawę wznowienia postępowania wymienioną *expressis verbis* w przepisach regulujących postępowanie zarówno sądowe

(art. 401¹ KPC i art. 540 § 2 KPK), jak i administracyjne (art. 145a KPA). Stosownie do art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w postępowaniu w sprawach o świadczenia określone w powołanej ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Za przepis, na podstawie którego może dojść do wzruszenia decyzji organu rentowego wydanej w oparciu o akt normatywny uznany orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego za niezgodny z Konstytucją, należy zatem uznać art. 145a KPA.

Zaistniałą więc sytuację może tylko naprawić ustawodawca w drodze ustanowienia stosownych przepisów prawa.

Mając zatem wszystko powyższe na względzie, należało na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalić odwołanie.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na mocy art. 102 kpc. Stosownie do tego artykułu w przypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może nie obciążać strony przegrywającej kosztami w sprawie. Mając więc na uwadze charakter sprawy i jej okoliczności należało odstąpić od obciążania odwołującej się kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego. Osoby takie jak odwołująca się czują się pokrzywdzone i ma to oczywiste uzasadnienie. Obciążanie ich w tej sytuacji jeszcze kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego byłoby niesprawiedliwym rozstrzygnięciem w tym zakresie.

PW/bd